

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ  
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.  
Конто почт. шваб. 143.322.  
Адреса для телеграм:  
„Діло“ Львів.  
Головний Редактор прий-  
має від 11—12 год. перед-  
полуднем.  
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇ:  
Місечно 5-00 зод.  
Чвертьрічно 18-00  
Піврічно 38-00  
Річно 70-00

А. ГАЛІЦІЮ: В Америці і декар.  
Лондон, Голландія, Бельгія 30 фр. фр.  
Галі 7-50 зод., Німеччина 7-50 зод.,  
Швейцарія 5 шв. фр., Чехослова-  
кія 30 ч. к., Румунія 150 лей, Бос-  
нія 7-50 зод., Австрія 7-50 зод.,  
Зімба бареса 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.  
Друкарні: 29-26.

В СПРІВІ ОГОЛОШЕНЬ  
ВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-  
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА  
20 сот.

## Чекісти й монархісти.

Про тихе співробітництво московських монархістів з більшовиками вже була згадка в „Ділі“. Своєрідне приятельство та якісь невисловлювані симпатії цих двох крайностей, хоч і на перший погляд здаються парадоксальними, є фактом. Коли ми пригадаємо милый жарт московської Чеки з відомим українським ренегатом, московським монархістом В. В. Шульгіним, якого чекіст Ягода (заступник Менжинського) возив по СРСР, показуючи знамениту патріотичну московську працю більшовиків, про яку В. В. Шульгін з таким захопленням пише в своїй книжці, написаній за ініспірацією тоїж московської Чеки та якої рукопис редагував та цензурував чекіст Ягода, як він потому сам цинічно признався. З того виходить, що коли треба, то монархісти з патріотизму роблять для більшовиків працю мурна. Один подібний випадок монархістичної присади більшовикам хоч тут навести. Вісти про безгрібальське знищення української нації, яке так скажено переводять московські більшовики на Україні, починають попадати в закордонну пресу. Підкреслюю нації, а не групи чи класи, бо навіть визначні партійні заслуги, героїчна революційна діяльність не збереже тепер на Україні життя тому, хто має сміливість лише признатися до української нації. Розстріли комуністів українців — Палашука-Конара й інших зробили неприємне враження за кордоном навіть на прихильників московських більшовиків, у яких потім проявлялися скептицизм щодо розв'язання більшовиками національної проблеми в СРСР, чим так дуже любили вихвалитися не раз московські більшовики. Московське Чека (ГПУ) вирішило направити хибу й висунуло проти всіх національно свідомих українців загальне обвинувачення в шпionстві. Так напр., в одній своїй промові московський сатрап на Україні Постишев назвав взагалі всіх українців-комуністів — Шумського, Максимовича, Солодуба й інших шпionами. А що найцікавіше, то згодом, після заяви Постишева, з'являється в московському монархістичному часописі „Возрождєніє“ стаття під назвою — „Комісар Конар-Палашук. Історія одного зрадника“. Чи ту статтю написав сам Постишев чи лише редагував так як Ягода книжку В. В. Шульгіна, можливо, що зацікавиться й надалі тайною московських монархістів та більшовиків...

Оскільки особа Ф. Палашука як і його суспільно-політична діяльність доволі відомі в Галичині, то вважаю, що варто познайомити читача з деякими уривками згаданої статті. — Що є викритом московського цинізму, нахабства й брехні у представлюванні людини й після смерті. Ще й іншу думку маю на меті. Для нас, українців, не може бути байдужим, що наші вороги — московські чорносотенці-монархісти та більшовики-комуністи будуть гавкати чесне ім'я українця, що хоч і впав жертвою своєї віри в соціалістичну чесність та ідейність московських шпionів та пристали до интернаціонального табору, але всеж таки залишилися національно свідомими українцями за що й атрутили своє життя. Не допускаємо, щоб наші земляки (хочби й противники) тратили ще й свою честь. Може ближчі знайомі цього „зрадника“ й „шпionа“ напишуть свої спогади про Ф. Палашука. До свого переходу до більшовиків він не був з останніх, що приймали активну участь в українській визвольній боротьбі.

Ось яку історію „зрадника“ й „зрадництва“ знаходимо в монархістичному щоденнику: „Між галицькими комуністами, що спаслися в 1920 р. від торинського утєчу в СРСР, був один з членів Центрального Комітету Федір Михайлович Конар. Зразу, як і всі його товариші, він був у нещасті. Він навіть був виключений з партії. Потім йому вдалося себе реабілітувати, а впертою працюю на користь комінтерну він знову здобув довіру кремлівської шайки. Через рік у Москві з'явився з тоїж Польщі рідний брат Конара, комуніст, що зразу присвятив себе праці в закордонному апараті комінтерну.

Оба брати скоро зробили кар'єру. В той час як один беззастанно чампував за кордон, виконуючи відповідалні доручення щодо зв'язку, другий спеціалізувався в праці по сільському господарстві. При цьому територіально він обрав для себе Україну, довгий час працюючи в організаціях наркомзему, розташованих коло румунсько-польських кордонів.

„З ходом часу Федір Конар досяг надзвичайно високого становища та став заступником народного комісара хліборобства Української Соціалістичної Республіки. При його участі відбувалися всі засідання вищої влади в Харкові. У відсутності наркома він його заступав, маючи доступ до всіх секретних документів, як соціалістичного апарату так і партійного, як „Жінка Цезаря“ він був поза всяким підозрінням, тим більше, що він завжди ревниво поступав за сталінською „генеральною лінією“...

„У першій половині березня ц. р. в зв'язку з історією комсомольця Німеченка, на Україні відбувся ряд арештів між комуністичною молоддю. Справа набирала значіння, число арештів збільшувалося: комсомольців обвинувачували в контрреволюції, в шкідництві, „злослім“ саботажі. Частина їх, як кажуть, була навіть причасна до двох експропріацій на залізничних дорогах „Екси“ ніби то були переведені для поповнення каси змовників, що підготували на Україні державний переворот.

„У зв'язку з цими арештами був також нераслуханий приятель одного з „терористів“ син комісара Конара. На допиті хлопець сказав, що у помешканні його батька відбуваються постійні збори, на яких обговорюють політичні проблеми, при тім зовсім не в душі „генеральної лінії“: йшла постійна критика чинності центральної влади, осуджували політику Сталіна, думали протести бунтарів проти політичного...

„За Конаром-батьком, арозуміло, був постановлений нагляд. Місцеве Д. П. У. зайалося вивченням його минулого й зовсім несподівано відкрило, що Конар, котрий пропав без сліду в 1920 р. в Галичині та Палашук — одна й та ж особа.

„Українське Д. П. У., виявивши велику самостійність та розгадавши одну з таємниць замаркомда, не знало, що в Москві в О. Г. П. У. добре й давно знають про галицьке минуле Конара та що він має там приятелів та оборонців. Те, що його минуле було відоме в Москві він знав та вважав себе цілком забезпеченим від неприємних есентуальностей.

„В один гарний день Конара-Палашука арештували (в Харкові). Коли до нього з'явився чекіст, він здивовано сказав:

„Мене, партійного, не можуть арештувати. Дайте лінійку, я зателефоную Менжинському.

„Але ордер на арешт був підписаний Менжинським. Кількох слів було досить, щоб замаркомда притих. Закривши обличчя руками й очікуваного оповідання про давню минулу та про свою причетність до змовницької діяльності комсомольських терористів, Конар зробив найдивніше каяття. Він признався, що за 13 років був тайним агентом одної чужоземної держави та що розгром галицьких комуністів відбувся за його вказівками. Він також признався, що його „рідний брат“, який працює в комінтерні, навіть не є його рідною, а був „братом“ лише по розвідчій організації. Ним він відсилав свою інформацію за кордон, а частину її ним же передавав одному чужоземному дипломатові в Москві.

„Арешт Конара був переведений незабаром до арешту англійських інженерів, службовців фірми Метрополітен-Вікерс. Його справа була передана до другої Розстріальної 35. 05.36. О. Г. П. У. надало справі надзвичайно конспіративний характер. Леда чи не по перше за кілька літ в історії діяльності О. Г. П. У. сталося, що смертний вирок постановлений був без наради, на місці. Присуд був також виконаний негайно: навіть не була затримана звичайна формальність, щоб дати 48 годин для заходів перед Ц. В. Ком. про помилування. Дуже дивно, що радянське офіційне повідомлення про розстріл 35 зовсім не згадує про справжню роль Палашука. Більше того: в офіційним повідомленні факт проходження агента чужоземної розвідки в більшовицькі верхи зовсім згаданий. Іде нова в нім лише про шкідницьку діяльність в наркомзему, колхозцентрі, в організаціях по збору зерна, про „арив“ засівної кампанії, про псування тракторів і т. п.

Далі йде ще така дописка:

„В закордонній пресі про арешт Конара майже нічого не писалося. А всеж, поінформований „Нью Йорк Таймс“ од 1. IV. повідомляє про страту (смертну кару) радянського урядовця, що через 13 р. був шпionом та який переслав свої відомості за кордон при допомозі комінтерну“...

Колиж ми ще собі пригадаємо вістку в закордонній пресі (була передрукована в „Ділі“) про самогубство М. Скрипника, в якій згадувалося, що воно сталося в наслідок викриття його шпionської діяльності, то будемо мати повний образ діяльності московської Чеки (Г. П. У.), що має за завдання винищити свідомих українців-комуністів під замітом ніби то їх шпionської діяльності. Слова Постишева про шпionство Шумського, Максимовича, Солодуба — це підготовка опії до їх ймовірного розстрілу...

М. О.

Ширіть наш часопис!

## Тайна захоплення Ерію.

Паризький часопис „Возрождєніє“ віхляв рубець тайки, чому Ерію був такий захоплений усім тим, що побачив підчас своєї недавньої подорожі по СРСР, при чому ця газета пошанується за інформації німецьких дипломатичних кол. Отож показується, що перах прийомом Ерію та до СРСР відбулася в Москві в політоро спеціальна конференція з участю голови ГПУ Менжинського і Ягода. На тій конференції виступили подвійно церемоніал подорожі, при чому головну увагу звернули на те, щоб не допустити нікого до Ерію, а також перешкодити у передачі йому листів.

У комуністичній фабриці, яку — агіло в підло-мав оглянути Ерію — були вибрані задоволені комуністи, які цілими днями вчилися на паміть промов і прийомів та есентуальних відповідей на запити франц. гостей. Невеличких робітників усунули на той час, боючи, щоб вони не стали

якої штуки, що відсувала би їм і їхній настрій. Робітники, ба навіть директори даних фабрик, які мав оглянути Ерію, дістали спеціальні листи, щоб одати (які їм певне потім відібрали). Крім того вжито заходи, щоб уникнути з дороти, якої буде їхати Ерію, всіх „безприморних“ (безприморних дітей), жабрав і т. д.

У прибітій сторожі Ерію і його оточення, як взагалі в отому до деталей вишкисованому відомості вваля участь спеціальна бригада чекістів під командою Чорби. Крім того за почі зорганізовано спеціальний „торний кабінет“ для контролю кореспонденції зя кордону в із самого краю, тому, що комуністичні влади дістали повідомлення, що багато людей писало до Ерію листи на посередництвом французького посольства в Москві. Ні один з тих листів до нього не дійшов...



# Розправа за вбивство Голувка.

## Шестий день розправи.

(Від нашого кореспондента.)

З технічних причин подаємо продовження сенсаційних зізнань свідків з 6-го дня розправи.

### ЗІЗНАННЯ СВ. М. МАТЧАКА.

Суддя Хшоншевський: До якої партії належав Р. Сушко?

Св. Матчак: До ніякої з існуючих легальних партій на західно-українських землях у Польщі. Зате я мав враження, що це один з найважливіших членів ОУН.

Суддя Хшоншевський: На який саме час видав полк. Коновалець приказ припинити терористичну акцію? Як саме той „час“ розуміти?

Св. Матчак: Це було в часі, коли українські послы внесли жалобу до Ліги Націй на „рацифікацію“ і процесувався з польським урядом у Женеві. Тоді саме мали розглядати цю жалобу, а на час, доки не буде розглянена жалоба, ОУН видало приказ припинити всяку акцію.

На питання прокуратора свідок каже, що має при собі те число офіційного органу ОУН „Розбудови Нації“, де підс. Барановського беруть в оборону перед замітом провокаторства.

Прокуратор: Чи можете позичити цей журнал судові?

Св. Матчак: Так! (і витягає з кишені ч. 7—8 „Розбудови Нації“ з 1932 р. На стор. 197 у статті п. 2. „Провокація в наступі“ написано, що саме тепер проти ОУН поведено рішучий наступ, кидаючи на активних членів ОУН наклеп провокаторства, а між іншим саме на підс. Р. Барановського, якому закидають вбивство ком. Чеховського, вбивство пос. Голувка і провокаторство. Стаття виступає гостро проти радикалів, закидаючи їм, що кидають на ОУН інсинуації, поширюючи такі наклепи.)

Прок.: Чи в тій статті підс. Барановського вважають визначним членом ОУН?

Св. Матчак: Я не мав змоги прочитати ще в цілості цієї статті, але під час мого побуту в Празі і стрічі з діяльними членами ОУН, ці члени запевняли мене, що до підс. Барановського мають довіру на 100 відсотків.

Прок.: А можеб ви подали назви тих осіб?

Свідок: Боюсь, що це могло би їм пошкодити.

Прокуратор: Чи це визначні особи?

Свідок: Одна з найважливіших осіб.

Прок.: Колиж ви про це розмовляли?

Свідок: З весною цього року.

Прок.: На чому саме полягав контакт визначних членів ОУН з деякими особами безпечі?

Свідок: Ми не дуже дошкульно відчували під час нашої політичної акції в краю. Ось деякі випадки перед і після пачифікації принесли куди більше шкоди визвольним змаганням українського народу, як користі.

Прок.: Чи ви про це говорили з провідниками ОУН?

Свідок: Так. Саме в Празі я вголосив в одному гуртку реферат про політичне положення українського народу в краю, згадуючи, що не виключено, що деякі випадки інспірували ворожі чинники. Тоді націоналісти рішучо заперечували, кажучи, що до їх поборювання вживається ніяких засобів боротьби, бо інсинуації.

### Р. СУШКО ПРО ВБИВСТВО ГОЛУВКА.

Далі на питання прокуратора свідок вичає ще раз, що Роман Сушко вісткою про вбивство Голувка був заскочений. І тоді свідок заявив, що ОУН не могло би вбити посла Голувка, бо ОУН виконує атентати на такі особи, які репрезентують владу, а посла Голувка таким репрезентантом влади не був. ОУН не застосовує індивідуального терору до ідейних польських провідників, як противників, бо їх надто багато і терористичні акти супроти них всіх були би безглуздям. Вікні такий атентат за посла Голувка був би в дуже невідповідному моменті, бо в Женеві розглядали тоді українські жалоби.

Суддя Купровський: Тут підс. Барановський постійно заявляє, що не є членом ОУН, а йому найважливіші члени ОУН виявляють повне довіра. Якжеж це так?

Св. Матчак: Мабуть так воно не є.

Обор. д-р Шурлей: Яку стичність мають українські легальні партії з ОУН?

Св. Матчак: Організаційної стичності ніякої. Зате поодинокі члени як особи мали контакт з поодинокими членами ОУН.

Обор. д-р Шурлей: Отже чи українські по-

літичні організації мають вплив на підпольну організацію?

Св. Матчак: Українські політичні організації намагаються впливати на хід політичних подій. І ось коли в 1930 р. відносини у краю не були унормалізовані, нам йшло про те, щоб ці відносини унормалізувати.

Обор. д-р Шурлей: Шож ви називаєте ворожими чинниками?

Св. Матчак: Тих, що ворожо ставляться до визвольних змагань українського народу на західно-українських землях.

Обор. д-р Шурлей: Чи УВО є шкідливим чинником для українського народу?

Св. Матчак: Не відповідаю тому, бо в суді не місце розглядати політичні українські концепції, організації та їхню діяльність. (Предсідник звільнив свідка від відповіді.)

Обор. д-р Шурлей: Якжеж поясните, що українські політичні партії не змогли зламати опору ОУН?

Св. Матчак: Ми-ж можемо впливати шойно по докonalних фактах, ex post. Зате якби ми мали змогу передискутувати перед порішенням виконати терористичний акт, то хто зна чи ми їх не переконалиб.

Обор. д-р Шурлей: чи думаєте, що політичні чинники кермуються лишень логікою і розумом?

Св. Матчак: Ні! Також почування, відрух, припадок мають вплив. І ось погляди на те, що є корисне для української нації, а що шкідливе, є дуже ріжні.

Обор. д-р Шурлей: А чи саботажі шкідливі для українського народу?

Св. Матчак: Ми виходимо з інших тактичних становищ, а ОУН з іншого.

Обор. д-р Крайценавер: Ви кажете, що всі саботажні акти краю інспірувала влада безпеки? (Предсідник перериває, кажучи, що обор. за далеко зрозумів ці висноження свідка.)

Св. Матчак: Я не кажу, що у всіх випадках — це походило з того джерела, бо слідства не вів у конкретних випадках.

Обор. д-р Крайц: Ви сказали, що визначні члени ОУН мали на 100 відсотків довіру до підс. Барановського, а не питали ви, чи підс. Барановський зрадив інтереси польської держави? (Гураганний сміх на залі.)

Св. Матчак: Алеж якби в ОУН знали, що підс. Барановський був на службі поліції, то він ні хвилини не був би в ОУН, ні не міг мати довіри у її членів.

Обор. д-р Шухевич: Якжеж ваша партія (УСРП) ставиться до ОУН?

Св. Матчак: Не маю уповажнення від партії говорити про це в суді.

Обор. д-р Шух.: Як ставився посол Голувко до українців?

Св. Матчак: Прихильно ставився до визвольних змагань на В. Україні.

Обор. д-р Шух.: Чи знаєте д-ра В. Старосольського?

Св. Матчак: Так, знаю як оборонця і провідника УСДП.

Обор. д-р Шух.: Чи є можливе, щоб д-р В. Старосольський був членом сенату ОУН? (Предсідник перериває оборонців, кажучи, що це зі справою не має нічого спільного і тут не місце, щоб поодинокі особи очисувати від закидів).

Св. Матчак: Не знаю.

Обор. д-р Шух.: А д-ра Гр. Лужницького знаєте?

Св. Матчак: Так, знаю! (Тут предсідник знову перериває обор. Шух.).

Обор. д-р Шух.: Але я хочу вказати, що не всі інформації підс. Барановського були правдиві і питає свідка:

— Чи ви можете припустити, щоб д-р Лужницький був конфідентом ком. Чеховського?

Св. Матчак: Д-ра Лужницького знаю добре і я глибоко переконаний, що це виключено.

Обор. д-р Рогуський: Чи знаєте, що посол Голувко брав участь в угодовських переговорах?

Св. Матчак: Як мені відомо, посол Голувко перемовнював з УНД-іським кабінетом, бо в соймі є два клуби.

Обор. д-р Рог.: В яким характері тоді виступав посол Голувко?

Св. Матчак: Як посол клубу Б. Б., але ці переговори розбились.

Зміча втоси і зол. Можна прислати пошто-вими марками.

ЗА 1.500 ЗОЛ. БАРАНОВСЬКИЙ ХОТІВ ЗГЛАДИТИ МАРУСЮ ФЕДУСЕВИЧІВНУ І ЗГОДИВ-СЯ ВИДАТИ З. КОССАКА.

Св. Леон Галлас, 44 літ, 6. городський староста у Львові, тепер староста в Бересті, з'явився присягти, що підс. Барановського пізнав шойно у вересні 1932 р. по обвинув. посла Голувка, яке свідка живо зацікавило. І тому звернувся за інформаціями в цій справі до ком. Чеховського. Цей заявив свідкові, що дробовиця поліції на фальшивій доросі, бо на основі Мстол його конфідента підс. Барановського, арештовані вже під замітом злочину з осіб не є обвинуваченими посла Голувка. Зате підс. Барановський запевняв ком. Чеховського, що вбивства доконав Коссака зі своєю групою. Далі ком. Чеховський заявив, що за схоплення З. Коссака свідок конфідентові заплатити. І дійсно свідок, призначив за схоплення його 2.000 зол. а диспозиційного фонду та зажадав, щоб Чеховський улаштував свідкові стрічу з підс. Барановським. Так і сталося. Були дві стрічі. Перший раз свідок зустрінувся з підс. Бар. ок. 6. вересня 1931 р. в стрийському ротачку по 10-ій годині вечором і тоді підс. Бар. заявив йому, що З. Коссака є безсумнісним моральним спричинником убивства та головною фігурою в цій справі. Тому то свідок негайно арештувати З. Коссака, щоб він не втік за кордон і шойно описав арештувати інших членів з його групи, які в звичайним „длохачами“. Тоді то свідок вручив підс. Бар. кошту 100 золотих.

### НЕСАМОВИТЕ ПРЕДЛОЖЕННЯ.

Вдруге зустрінувся свідок з підсудним за домагання ком. Чеховського в половині вересня теж за стрийським ротачком. І тоді підс. Бар. за ціну схоплення З. Коссака домагався згладження зі світу Марусі Федусевичівни. Ця несамолюбна вимога так заінтригувала свідка, що він автомат привів підсудного до свого помішкання, щоб при ярмім світлі приглянувся цьому таємничому обличчю підсудного. Тут підсудний так злезував свій план знесамовитого вбивства безборонної дівчини: він зажадав ата, яким вийав би з Марусею Федусевичівною за місто Львів. По дорозі довідався би від неї, яка є курієркою між низами ОУН та Верховною Командою, де скривається Зенон Коссака і після того вбив би Марусю Федусевичівну; трупа і вкинув би до води. Однеж свідок цю пропозицію відкинув, бо боявся, щоб не втягнув гравих чинників у небезпечну аферу. Описав вже більше з підс. Бар. не стрічався і доручити випустити для себе іншого конфідента, який орієнтувався би в справах ОУН. До підс. Барановського втратив узагалі довіру. Як приєднали З. Коссака, не знав. В кожному разі свідок нерасвідчений, що З. Коссака не вбив посла Голувка. Між останньою стрічею з підс. Барановським і схопленням Коссака проминули ок. два тижні Коссака приєднали на стації у Сялєві, яку підс. Бар. радив обезсилити поліційними агентами. За це схоплення підс. Бар. одержав 1.500 зол. за посередництва ком. Чеховського і на цю кошту дав свій квіт. (Тут предсідник показує підс. Барановському квіт на ту суму, виставлений ним 29. вересня 1931 р. та власноручно підписаний його псевдонімом: „Завадзі“).

Прок.: Якже ви мали основні нездовірати підс. Барановському?

Св. Галлас: Він спрямовував усе свідство за фальшивий шлях та вказував на людей непричасних.

Прок.: Чи ви мали основу думати, що підс. Бар. був одночасно і конфідентом і членом УВО?

Св. Галлас: Одного разу заявив мені ком. Чеховський, що підс. Бар. просив його вказати йому якогонебудь політичного конфідента в групі УВО, щоб він міг видати його організації. І на цій основі я міркую, що підс. Бар. стояв на послугах УВО.

Прок.: Як було з грішми, арештувавши для підс. Барановського? Бо він жалувється у слідстві, що всіх грошей, призначених йому, не літавав.

Св. Галлас: Що торкається тієї справи, то заявляю, що вже при першій стрічі заявив з підс. Бар., чи все правильно дістає гроші. Тоді підс. Бар. відповів, що місячно одержує постійно по 200 зол., а крім того ще винагороду за спеціальні прислуги. Про цю нашу розмову підс. Бар. розказав ком. Чеховському і запитав згадуюся, що між ними були відносини сердечні.

### СПРАВА РЕВОЛЬВЕРУ.

Прокуратор: Чи відомо свідкові щось про розмову підс. Барановського з ком. Чеховським щодо револьверу, яким убито посла Голувка?

Св. Галлас: Я не розумію, чому ком. Чеховський адекватно вказав цю справу







## ДОЛЬФУС У ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 27. в. ПАТ. В заг. дискусії Шірання Ліги Націй перший промовляв мін. Саймон у справі роззброєння. Опісля вийшов на трибуну канц. Дольфус. Витали його бурливими аплодесами, яких давно не чули в Лізі Націй. Дольфус натягнув делікатно на австрійсько-німецькі взаємини, говорив про konieczність міжнародної співпраці та зазначив, що не в братолюбстві боротьбі, а у співпраці, яку наказав Бог, можуть держави розв'язувати питання нашої доби. Австрійські ринки збуту треба поширити.

Як сходив із трибуни, всі його оплескували крім німецької делегації.

## НОВИНКИ

— Страшні відносини. Одна класа приватної гімназії СС. Василіянок у Львові вибралася у вівторок, 26. ч. м. по полудні під проводом учительки географії на наукову прогулянку за місто. Коли дівчата знайшлися за ліском Погулявкою, напало на них шістьох 10—12-літніх хлопчиків, отже дітей у шкільному віці, мабуть з передмістя Пасік і почали кидати камінням. Учителка звернула увагу, однак це тільки скріпило їхню агресивність і каміння та цегли посипалися ще густіше. Тій лицарській кампанії домоглись „стрілками“ пригадалися спокійно люди, заняті при недалекій будові, мабуть їхні батьки. Бо коли напасники кликнули з тріумфом: „Україна їде! бій Україно!“ — старші люди відповіли окликами „браво“ та іншими словами захоти. Надармо пробувала учителка енергичним виступом прогнати малих хуліганів. Дістала ще каменем в ногу. Щоби спекатися напасників, всі учениці мусіли рятуватися втечею в сторону Личакова. Вислід був такий, що майже кожна учениця дістала каменем, багато по кілька разів, а одна була ранена каменем в голову.

— За багато патріотичних свят. Мін-ство освіти повідомило шкільні кураторії, що не вважати, щоби допускати шкільну молодь до різних історичних свят, яких стає щораз більше, наслідком чого терпить наука в школі. Відповідно освітлювати молодь треба на науці історії та рідної мови. Якщо школа хоче влаштувати якийсь свято особливо урочисто, мусить перенести його на святочний день або на популярне значимого дня науки.

— Арештували команданта вогневої сторожі. На внесення прокуратора окр. суду у Львові слідчий суддя приказав арештувати команданта вогневої сторожі у Львові Цинькевича. Йому закладають надужиття матеріальної натури. Переговори, що серех табору сторожі мав з приватної воєн. м. я. власне авто, що не виплачував повних товаришів за вартисельні години, не вів належних рахунків за закуплені матеріали. Слідство за надужиття влади задля анесу ведеться проти бувш. віцепрезидента Львова інж. Кольбушовського, службовця магістрату бувш. преанципального секретаря Адамовича, м. шофера Каролька та контролера заведення чищення міста Пісінгера в районного заведення чищення міста Бруха.

— Б. управитель львівського ратуша — обманцем. У львівському кримінальному суді йде розправа проти Фр. Машталіяжа, бувш. управителя ратушевого будинку. Йому закидують, що допущався надужиття так, що вписував у листи виплат фікційні назвища робітників, які ніколи в ратуші не працювали. Так за 72 таких „робіт-

ників“ присвоїв собі 5.827,50 зол., а на школу 24 осіб, які дійсно працювали вкрав 7.869,68 зол.

— Пожежа. В Рудні біля Львова згоріла сто-дола та стайні Мих. Гадаляка, будинки Ірини Багар і Мих. Смоковського. Шкоди є на 10 тис. золотих.

— Таких є більше. В Дрогобичі усунуто під урядкування судового коморника Станіслава Несито, санаційного діача і члена місцевого союзу лєгіоністів. Ревізія, переведена в його канцелярії начальником суду, виказала брех 3.500 зол. і взагалі великий непорядок. Його агенти передано коморникові Сваровському.

— Спроба хліборобського страйку. Організація польської трудової партії проголосила на 25. ч. м. у всіх західних і середніх воєвідствах річний страйк, який зводиться до того, що селяни мають здержатися від довозу харчів до міст і містечок. Тим способом хотять вплинути на зменшення торгових оплат і підвищення цін на хліборобські продукти. Як звідомаяють польські часописи, страйкова акція не повелася, бо фреквенція селян на торгових за-в'язках не ослабла і довіз збіжжя, яри і інших харчів іде зовсім нормально.

— Ріжні листки. Архiepіскоп Філадельфій, кардинал Доверті одержав на письмі погрозу, що як не зложить окупу в сумі 50 тисяч фунтів штерлінгів, його палату збомбардують. — У Віденщині появилися масово дики і вовки, роблячи на полях і людських оселях значні шкоди. — Президент Рузвельт приказав урядові закупити за 75 міль. дол. харчових запасів по знижених цінах для безробітних.

## З судової сали.

## ПРОЦЕС ОУН У ТЕРНОПІЛІ.

Пос. д-р Баран складає оборону. — Відложений розправа до найближчої календї в грудні ч. р. — Наказання дотеперішніх коштів на оборону д-ра Барана. — Велика сесія в суді. — Арештували на селі всіх обвинувачених.

В ч. 252 „Діла“ з 25. ч. м. було завідомлення про перший день процесу, що в дні 22. вересня ч. р. розпочався перед трибуналом суду присяжних у Тернополі проти шістьох молодих українців: 1) Богдан Мухиш, 2) Миколи Сиротюк — обоє з Миколанця, 3) Осипа Фуртака з Ладичина, пов. Тернопіль, 4) Осипа Шкамбара, 5) Олександра Гориня і 6) Михайла Вішнічка — всіх трьох з Варваринця, пов. Тернопіль, обвинувачених за приналежність до ОУН (ст. 97 к. к.) та за розкинення днів 1. травня 1932 летючок ОУН (ст. 154 § 2 к. к.), а оба. Мухиш і оба. Шкамбарі надто і за перевезення поштових летючок (ст. 155 § 2 к. к.). Всі обвинувачені свого часу були арештовані, сиділи по кілька тижнів у слідчій в'язниці, а тепер відповіли з вільної стони.

Розправі проводив молоденький віцепрез окр. суду д-р Вендриховський, хотували окр. судді Герман (жид) і Гоктовський, обвинувачував підпрокуратор Венчиківський, боронили тернопільські адвокати послі д-р Баран і д-р Ладика та д-р Дзеронич і д-р Брикович.

В п'ятницю 22. ч. м. на ранішній розправі переслухали трьох перших обвинувачених, а на вечірній даох дальших. Всі заперечили приналежність до ОУН, три перші заперечили розкинення летючок, а оба. Мухиш признався тільки до того, що одержав летючки за передачу їх оба. Шкамбарі. Оба. Шкамбара і Горинь на розправі призналися до розкинення летючок у ночі з 1. на 2. травня ч. р. (Великодні Свята) у Варваринцях.

Розправа велася у напружений атмосфері, бо предсідник Вендриховський старався довести і вмовити обвинувачених приналежність до ОУН і у веденні розправи не зумів бути об'єктивним та незанегазував

своїм зав'язкам, що процесово недопустиме, бо як каже на суді присяжних.

На вечірній розправі при переслуханні обвинувачених Шкамбара і Гориня, котрих боронить пос. д-р Баран, предсідник, всупереч їх жінанням, твердив, що летючки такі розкидали всі три разом (Горинь твердив, що розкидував сам, а тільки Шкамбара і Вішнічок в інших місцях разом) і кілька разів висказав свої зав'язки, що могли вплинути на присяжних суддів у некорисному для обвинувачених напрямі. З уваги на таке ведення розправи оборонсь д-р Баран поставив анесок на виключення предсідника Вендриховського від дуплі ст. 41 кодексу кримінальної процедури, бо заходять сумніви щодо його безсторонності. Цей анесок викликав сильне подивування у предсідника, котрий опісля подиктував до протоколу, що мотивація анеску д-ра Барана брехлива і є існування під його адресом та на цьому перервав розправу до 9 год. рано другого дня.

Нова розправа розпочалася в суботу 23. ч. м. да леко по 10. год. Передтим під проводом предсідника окр. суду Цегельського при співучасті окр. суддів Германа і Гоктовського відбулося неглибе засідання суду, котре віджило анесок обор. д-ра Барана і по поступово відчитав предсідник Вендриховський на початку розправи, приступаючи до дальшого переслухання обвинувачених. Тут зголосився до слова обор. д-р Баран і заявив, що супроти антагоністичної атмосфери не з його вини і відхилення його анеску він змушений зажадати оборону обвинувачених Шкамбара і Гориня і ту оборону складає. Коли д-р Баран почав близько мотивувати свій поступок, предсідник відобраз йому голос. То ді зголосився до слова обор. д-р Брикович та йтим своїм і двоє інших обвинувачених зсоднаризували з ним анеском д-ра Барана, добиваючи в поступку предсідника порушення прав оборони. Те саме заявив і обор. д-р Дзеронич.

Трибунал пішов на нараду і по хвилині предсідник оголосив постанову, що розправу віджили до чергової календї в грудні ч. р., на оборону д-ра Германа Баран викладає кошти удареминної розправи, і на обор. д-ра Бриковича викладає гривню 50 копійок. На сазі велика сензація, бо подібний випадок прихотється дуже рідко.

Треба зазначити, що виключення през. Вендриховського з причини сторонничості не перше в Тернополі. Таке сталося в березні ч. р. з анеском д-ра Ладика. Він себе не виключив і Нейн. Суд зніс з цієї причини справу Гавришкова і тов. за ОУН зі ст. 97 к. к.) і зловиня обвинувачених, засуджений тоді на 7 літ, відшов тепер на волю.

Кошти, наложені на посла д-ра Барана анесом — мабуть кільказятьсот золотих.

Обвинувачених прокуратор задержав після того на сазі. Відбулося негайне засідання суду (Вендриховський і вотанти Мешковський та Тілян), котре на анесок прокуратора рішмо арештувати всіх шістьох обвинувачених з причини можливості утечі й впливності свідків. Всіх обвинувачених ажична сторожа в якості поліції відвела до в'язниці.

Оборона зносить зажадання. Після події викликала в Тернополі небувалу сензацію.

## БІРЖА.

## ДОЛЯР.

Долар поза біржою 5.81 зол.  
Золото: долари 9.06—9.08; франки фр. 9.00—9.02  
Гривні 83.50—83.80; корони 37.60—38; рублі 17.10—17.40  
Срібло без змін.

## ЗБІЖЕ.

	львівська	Львів
львівська	12.90—13.00	11.00—11.50
Львів	31.00—32.00	

## ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

Великий Миський Театр.  
Четвер, 28. IX. год. 7.30 веч. „Фраїляни Доктор“.

Театр Ріжнородностей.  
З причини ремонту нечиний

## Кіна.

АДРІА: „Фліп і Фліп як плавовари“.  
АПОЛЬО: „Історія гриху“ (Ст. Жеромського).

АТЛАНТИК: Фільма Совкіно: „Турбіна 50.000 ГП“.

КАСІНО: „Нім у Каїрі“ (Рамон Ночаро).

КОПЕРНИК: „Пригода в Зоо“.

КОЛІСЕР: „Прощай із Багдаду“, режис. „Що пані робить вчором“.

МАРУСЕНЬКА: „Пригода в Зоо“.

МІРАЖ: „Образ мистецтва“ (Ва. Буріан).

МУЗА: „Чемп“.

ПАЛЯС: „Дочка пожеж“ (Ані Ондра).  
ПАН: „Симфонія 6-х мільонів“, на спеці: Цибулський, Власта Бомський.  
ПАСАЖ: „Чарі рятук Європу“ та „Литина гриху“.

СТИЛЕВ: „Павук“ і режис.  
ХИМЕРА: „Дика дівчина“.

УТІХА: „7 приставів, 7 дівчат“ і режис.

## Закордонне радіо.

Четвер, 28. вересня 1933.

Братислава (279.3) 17.10 Камер. музика.  
Брно (342.1) 11.00 Муз. поранок; Рі (441.2) 17.15 Концерт; Прага (488.6) 8.30 Старі італ. мистецт. 20.00 Симф. концерт; Рига (525) 19.05 „Графине Маріца“ оп. Кальмана; Булантін (550.5) 12.05 Хор. 17.30 Спів. 20.30 Циг. музика; Харків (937.5) 9.00 Солісти, 10.00 Симф. музика для дітей, 13.50 Українська музика, 15.00 Тріо, 18.00 Оркестра, солісти, 19.00 Популярна й танк. музика з „Перезією“.

П'ятниця, 29. вересня 1933.

Мор. Острва (263.8) 12.35 Концерт; Париж (328.2) 21.15 „Торедор“ оп. Адама; Мілан (331.8) 20.30 Концерт Амфітеатро-ва; Штутгарт (360.6) 20.00 „Дер Вафеншмід“ оп. Лйорцінга; Лейпциг (389.6) 20.00 „Альцеста“ муз. трагедія Глюка; Рим (441.2) 17.15 Концерт; 20.30 „Ліонеттика“ оп. Белліні; Прага (488.6) 19.55 Ружена Маскова в своїм репертуарі, 21.30 Гензель і сонати; Відень (517.2) 12.00 Концерт, 2.30 Вес. муз. програма; Рига (525) 18.00 Ісоники; Харків (937.5) 8.30 Музика для дітей, 9.00 Квартет, 18.00 Українська тріо, 19.00 Транс з Української Фільгармонії; Москва (720 м.) 17.25 „Сорочинський ярмарок“ оп. Мусоргського.

## Читайте „Діло“!

## Львівська радіо.

Четвер, 28. вересня 1933.

7.00—7.35 Ранішня аудіо: 12.05, 12.35, 15.00, 15.15, 15.50, 16.30, 17.55, 22.40 Гривнафон; 15.25 Господарський концерт; 15.35 Збіжжя біржа; 16.55 Фортпано; 17.15 Ресіталь дотиски свідків Ол. Ере; 18.35 Концерт творів Мікалозького; 19.40 З Болгарії до Царгорода; 20.00 Оркестра. спів; 21.00 Ріжн. концерт; 21.10 Концерт; 22.00 Танк. музика; 22.25 Спортівні вістки.

П'ятниця, 29. вересня 1933.

7.00—7.35 Ранішня аудіо: 12.05, 12.35, 14.55, 15.15, 15.50, 16.00, 22.40 Гривнафон; 15.25 Господарський концерт; 15.35 Збіжжя біржа; 17.00 Огляд виданих книг; 17.15 Солісти; 18.15 Відити; 19.20 Веселі на; 19.40 На охоті; 20.00 Симф. концерт; 21.00 Кутон іравалячого г-на; 21.10 Концерт; 22.00 Танк. музика; 22.25 Спортівні вістки.